

NORGES HØYESTERETT

Den 18. februar 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bergsjø, Falch og Thyness i

HR-2022-413-U, (sak nr. 22-010103STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Kjetil Hugo Nilsen)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens fellende dom i sak om seksuallovbrudd.
- (2) A ble ved tiltalebeslutning 1. februar 2021 satt under tiltale for overtredelse av:

«I Straffeloven § 291

for å ha hatt seksuell omgang med noen som var bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen.

Grunnlag:

Natt til lørdag 27. juni 2020 i tidsrommet fra ca. kl. 03.28 til kl. 03.57 i X 1 i Y førte han sin pekefinger inn i skjeden til B mens hun sov og/eller på grunn av beruselse var ute av stand til å motsette seg handlingen.

II Straffeloven § 297

for å ha foretatt seksuell handling med noen som ikke har samtykket i det.

Grunnlag:

På tid og sted som beskrevet i post I befølte han B på de ytre kjønnslepper på skjeden og på brystvortene under gensen mens hun sov.

III Straffeloven § 266

for ved skremmende eller plagsom opptreden eller annen hensynsløs atferd å ha krenket en annens fred.

Grunnlag:

Lørdag 27. juni 2020 ca. kl. 04.00 i X 1 i Y tok han bilde av kjønnsorganet til B mens hun sov og delte det på "mystory" på Snapchat. B hadde ikke samtykket til at han tok bildet og heller ikke samtykket til at han delte bildet.»

- (3) Vestre Finnmark tingrett avsa 23. juni 2021 dom med slik domsslutning:
- «A, født 00.00.1992, frifinnes.»
- (4) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for alle tre poster i tiltalen. Ved Hålogaland lagmannsretts beslutning 23. juli 2021 ble anken henvist til ankeforhandling.
- (5) Hålogaland lagmannsrett avsa 15. desember 2021 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1992, dømmes for overtredelse av straffeloven § 291, straffeloven § 297 og straffeloven § 266, sammenholdt med straffeloven § 79 a, til fengsel i 3 – tre – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag i straffen kommer 1 – én – dag for utholdt varetekt.
2. A dømmes til å betale 150 000 – hundreogfemtitusen – kroner i oppreisningserstatning til B, innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.»
- (6) Dommen er avsagt under dissens, idet to av meddommerne mente tiltalte måtte frifinnes for samtlige tre tiltaleposter.
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse, saksbehandling og straffutmåling. Det er også begjært ny behandling av det sivile kravet.
- (8) Det anføres at lagmannsretten ikke har anvendt det strafferettslige beviskravet korrekt. Rettens flertall synes å legge til grunn at fravær av bevis for at fornærmede var i våken tilstand, er bevis for bevisstløshet eller søvn. Dette er feil bruk av bevisbyrdereglene.
- (9) Som saksbehandlingsfeil er det vist til uklare domsgrunner. Lagmannsretten har lagt til grunn feil faktum i sin vurdering av tidspunktet for handlingen i tiltalens post I. Retten synes å snu bevisbyrden på hodet ved at den på grunnlag av fravær av bevis for våken tilstand legger til grunn at det foreligger bevis for bevisstløshet eller søvn. Dette gjør det uklart om rettsregelen om straffrihet for fortsettelse av seksuell handling der denne ble påbegynt med samtykke i bevisst tilstand, er riktig anvendt.
- (10) Det anføres også at straffen er for streng. Handlingene i tiltalens post I og II er utført uten skjerpene omstendigheter og burde ha vært vurdert mildere. Handlingene i post III er isolert sett også straffet for strengt.
- (11) Det er lagt ned påstand om at dommen oppheves.
- (12) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og gjort gjeldende at bevisbyrdereglene ikke er anvendt feil. Straffen er ikke for streng. Sakens utfall beror på en ren bevisvurdering og reiser ikke prinsipielle spørsmål. Det er lagt ned påstand om at anken nektes fremmet.
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at tiltalte ble frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. Hans anke kan dermed bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, jf. andre ledd fjerde punktum. Nektelsesbeslutningen må i tilfelle begrunnes, jf. straffeprosessloven § 323 andre ledd andre punktum.

- (14) Utvalget kan ikke se at det er feil ved lagmannsrettens anvendelse av bevisbyrdereglene. Retten har således ikke lagt til grunn at fravær av bevis for våken tilstand er bevis for bevisstløshet eller søvn. Det fremgår av lagmannsrettens domspremisser at rettens bestemmende flertall fant det «utvilsomt at videoene og bildene viser at fornærmede som følge av søvn og beruselse er ute av stand til å motsette seg at tiltalte fører en finger inn i hennes skjede», samt ute av stand «til å samtykke til beføling av bryst og kjønnsleppe og til at tiltalte tar bilder og video av henne». Når det et sted uttales at «ingen av videoene eller bildene viser at fornærmede kommer til bevissthet eller går over i bevisstløshet», er dette kun et element i bevisvurderingen og gir ikke grunnlag for tvil om at flertallet bygger på det strenge strafferettslige beviskravet.
- (15) Den påberopte saksbehandlingsfeilen – uklare domsgrunner – knytter seg til at lagmannsretten uttaler at «[d]ersom fornærmede hadde samtykket til seksuell omgang før første video ble tatt, er tiltaltes nye innføring av finger i skjeden og handlinger for øvrig i de neste 29 minuttene ikke straffrie som følge av et slikt samtykke». Det er anført at dette innebærer at det er uklart om retten har tatt hensyn til at det kan være straffritt å fortsette seksuelle handlinger etter at fornærmede er blitt ute av stand til å motsette seg handlingene, jf. Rt-2003-687. Det fremgår imidlertid av lagmannsrettens dom at flertallet er kjent med denne avgjørelsen og forholder seg til den, samtidig som det uttales at flertallet ikke kan se «at det faktum at videoene og bildene er øyeblikksbilder reiser tvil ved om fornærmede [var] ute av stand til å motsette seg handlingene eller har samtykket». Når dommen leses i sammenheng, kan utvalget ikke se at det fremstår som uklart om domfellelsen bygger på riktig lovforståelse.
- (16) Lagmannsretten har ved straffutmålingen korrekt tatt utgangspunkt i at straffenivået for voldtekt ved innføring av finger i skjede er fengsel i tre år og tre måneder. Den har ikke funnet særskilte formildende omstendigheter knyttet til tiltalens post I og II, men har i skjerpende retning lagt vekt på varigheten og omstendighetene rundt forholdene, samt på tiltalens post III om hensynsløs adferd i form av spredning på «mystory» av bildet av fornærmedes kjønnsorgan tatt uten hennes samtykke. Den konkrete straffutmålingen beror på et skjønn. Ankeutvalget kan slutte seg til de momentene lagmannsretten har tillagt vekt.
- (17) Ved vurderingen av anken over straffutmålingen er spørsmålet om det foreligger et åpenbart misforhold mellom utmålt straff og de straffbare handlingene, jf. blant annet HR-2021-1947-U avsnitt 28 med videre henvisning. Utvalget kan ikke se at det foreligger noe slikt misforhold i denne saken.
- (18) Ankeutvalget finner det på denne bakgrunn klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ettersom utvalget også finner at ankene ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.
- (19) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken tillates ikke fremmet.

Ingvald Falch
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)